

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

KANAPA i KANAPKA

il. Marcelina Jarnuszkiewicz

Co mają wspólnego KANAPA i KANAPKA? W polszczyźnie – wspólne pochodzenie. I KANAPA, i KANAPKA są zapożyczeniami, i do tego galicyzmami, czyli zapożyczeniami z francuskiego. KANAPKA w zn. ‘mała kanapa’ to oczywiście słowo – zdrobnienie – utworzone już na gruncie polskim od wcześniejszego (XVIII w.) zapożyczenia KANAPA. Natomiast KANAPKA w zn. ‘kromka z masłem, serem, dżemem, wędliną itp.’ to wcale nie rodzimy wyraz, tylko takie samo zapożyczenie jak „duża” KANAPA, wprowadzone nieco później (XIX w.), ale również francuskie. Oba wyrazy mają we francuszczyźnie taką samą postać: canapé, chociaż współcześnie słowo canapé w znaczeniu ‘kanapka’ nawet we francuskim jest wypierane przez angielski sandwich. Dlaczego Francuzi nazwali KANAPKĘ KANAPĄ? Raczej nie podobieństwo wyglądu miało na to wpływ (w czym bowiem KANAPKA przypomina KANAPĘ?). Przypuszcza się, że zdecydowało o tym co innego: niewielkie grupki działaczy, tworzące koterie polityczne – późniejsze partie kanapowe – zbierały się w kawiarniach czy restauracjach, siadywały sobie na kawiarnianych kanapach i, pojadając tartinki i inne smakowite kanapeczki, omawiały swoje sprawy. I prawdopodobnie właśnie od owych KANAP, na których panowie pałaszowali najwygodniejsze przegryzki kanapowe, czyli kanapeczki na jeden gryz, KANAPKI nazwano canapé, co po przeniesieniu do polszczyzny dało KANAPKI.